

۲۰۲۴۴۷۸

تشریح و تحلیل صورت‌های مالی بانک

مبنایی برای تصمیم‌گیری سهامداران

www.ketab.ir

جمشید سهرابی

کیوان سهرابی

نشر چالش

سرشناسه	:	سهرابی، جمشید،
عنوان و نام پدیدآورنده	:	تحلیل و تشریح صورت‌های مالی بانک: مبنایی برای تصمیم‌گیری سهامداران / نویسندگان
مشخصات نشر	:	جمشید سهرابی، کیوان سهرابی.
مشخصات ظاهری	:	تهران: نشر چالش، ۱۳۹۸.
شابک	:	۲-۲۸-۱۷-۶۰۱۷-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
موضوع	:	صورت‌های مالی - ایران Financial statements - Iran
موضوع	:	بانک و بانکداری - ایران Banks and banking - Iran
موضوع	:	سپرده‌های بانکی - حسابداری Bank deposits - Accounting
شناسه افزوده	:	سهرابی، کیوان.
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۸ س۹ص/ HF۵۶۸۱
رده‌بندی دیویی	:	۶۵۷/۳

www.Chalesh.ir

تشریح و تحلیل صورت‌های مالی بانک مبنایی برای تصمیم‌گیری سهامداران

نویسندگان: جمشید سهرابی و کیوان سهرابی

اجرای طرح جلد: نیلوفر سهرابی

امور فنی و صفحه‌آرایی: محدوده خشکواتی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: فرشیده

چاپ اول: بهار ۱۳۹۸ چاپ دوم: تابستان ۱۴۰۱

شمارگان: ۵۰۰

شابک: ۲-۲۸-۱۷-۶۰۱۷-۶۲۲-۹۷۸

نشر چالش: تهران، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، پلاک ۱۰۰ تلفن: ۶۶۴۱۴۶۱۰

فروشگاه چالش: تهران، خ انقلاب، خ ۱۲ فروردین، خ وحید نظری، پلاک ۱۰۲ تلفن: ۶۶۴۱۷۴۱۵

قیمت: ۱۷۵۰۰۰ تومان

کلیه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است. هرگونه تکثیر و تولید مجدد آن کلاً و جزاً بصورت چاپی، کپی، انتشار الکترونیک این اثر بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و موجب پیگرد قانونی است.

فهرست

۱۰.....	سخنی با خوانندگان.....
۱۳.....	فصل اول، صورت سود و زیان بانکها
۱۴.....	درآمد مشاع.....
۱۴.....	سود و وجه التزام تسهیلات اعطایی.....
۱۶.....	تعریف انواع عقود.....
۲۲.....	تحلیل ۱. رشد سود تسهیلات اعطایی.....
۲۳.....	تحلیل ۲. سهم بازار درآمدهای مشاع.....
۲۵.....	ریسک پرتفوی تسهیلات.....
۲۶.....	سود حاصل از سرمایه گذاری ها و سپرده گذاری ها.....
۲۷.....	سپرده قانونی.....
۲۸.....	ضریب فزاینده و خلق پول به زبان ساده.....
۲۹.....	جمع درآمدهای مشاع.....
۲۹.....	تحلیل ۳. بررسی نسبت های مربوط به درآمدهای مشاع.....
۳۲.....	سود علی الحساب سپرده های سرمایه گذاری.....
۳۲.....	تعریف سود قطعی متعلق به سپرده گذاران.....
۳۳.....	سپرده.....
۳۳.....	منابع سپرده گذار.....
۳۳.....	مصارف مشاع.....
۳۵.....	سود سال های آینده.....
۳۶.....	منابع بانک.....
۳۶.....	سود مشاع.....
۳۶.....	حق الوکاله به کارگیری سپرده ها.....
۳۹.....	سود (جایزه) سپرده قانونی.....

محاسبه عددی سود قطعی سپرده‌گذاران.....	۴۱
جدول محاسبه تفاوت سود قطعی و علی الحساب.....	۴۴
تفاوت سود قطعی و علی الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری.....	۴۵
تحلیل ۴. بررسی نرخ سود مشاع، نرخ سود قطعی و نرخ سود علی الحساب.....	۴۸
سهم سود سپرده‌گذاران.....	۴۹
تحلیل ۵. نرخ مؤثر حق الوکاله بانک.....	۵۰
تحلیل ۶. سهم سود سپرده‌گذاران و سود تسهیلات اعطایی.....	۵۲
سهم بانک از درآمدهای مشاع.....	۵۲
سهم بانک از درآمدهای مشاع (روش غیرمستقیم).....	۵۳
تحلیل ۷. سهم بانک از درآمدهای مشاع (روش مستقیم).....	۵۵
تحلیل ۸. نسبت سهم بانک از درآمدهای مشاع به سهم منابع بانک از مصارف مشاع.....	۵۷
تحلیل ۹. تفاوت سود قطعی و علی الحساب (مازاد سود پرداختی به سپرده‌گذاران) به منابع بانک.....	۵۷
تحلیل ۱۰. نسبت حاشیه سود (یا درآمد) مشاع یا نسبت سهم بانک از درآمدهای مشاع (شامل حق الوکاله مؤثر) به کل درآمدهای مشاع.....	۵۸
تحلیل ۱۱. نسبت سهم بانک از درآمدهای مشاع (شامل حق الوکاله) به کل دارایی‌ها.....	۶۰
تحلیل ۱۲. نرخ اسپرد (spread) با تأکید بر تسهیلات اعطایی و سپرده‌های جذب شده.....	۶۰
تحلیل ۱-۱۲. نرخ اسپرد با تأکید بر کل دارایی‌ها و بدهی‌های بهره‌ای.....	۶۱
تحلیل ۲-۱۲. نرخ اسپرد در فعالیت‌های مشاع.....	۶۳
حجم اسپرد.....	۶۴
تحلیل ۱۳. مقایسه حجم اسپرد بانک‌ها.....	۶۵
صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری در فرمت (ب م).....	۶۶
جبران هزینه مازاد منابع آزاد سپرده‌گذاران به مصارف مشاع.....	۶۹
درآمدهای غیر مشاع.....	۷۳
سود و وجه التزام فعالیت‌های غیر مشاع.....	۷۴
درآمد کارمزد.....	۷۴

۷۵		وجوه اداره شده
۷۵		نتیجه مبادلات ارزی (خالص سود و زیان مبادلات و معاملات ارزی)
۷۵		سایر درآمدها
۷۵		جمع درآمدهای غیرمشاع
۷۶		جمع درآمدها
۷۶		تحلیل ۱۴. نسبت سهم بانک از درآمدهای مشاع یا غیرمشاع به جمع درآمدهای بانک
۷۸		تحلیل ۱۵. ترکیب درآمدهای بانک
۷۹		کنترل هزینه‌ها
۸۰		بانکداری مجازی
۸۰		هزینه‌های کارکنان
۸۰		سایر هزینه‌های اجرایی
۸۱		هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول
۸۲		طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری
۸۳		طبقه جاری
۸۳		طبقه سررسید گذشته
۸۳		طبقه معوق
۸۴		طبقه مشکوک‌الوصول
۸۵		تسهیلات مورد استمهال
۸۶		شناسایی درآمد مطالبات مشکوک‌الوصول
۸۶		برخی از نکات شناسایی درآمد مؤسسات اعتباری
۸۹		۱. ذخیره عمومی
۹۰		۲. ذخیره اختصاصی
۹۲		۳. ذخیره مطالبات از دولت
۹۲		جدول ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول اختصاصی
۹۳		جدول ذخیره مطالبات مشکوک‌الوصول عمومی
۹۴		تحلیل ۱۶. نسبت هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول به تسهیلات اعطایی

۹۶	 هزینه‌های مالی
۹۷	 اضافه برداشت بانکی
۹۷	 هزینه کارمزد
۹۸	 جمع هزینه‌ها
۹۸	 تحلیل ۱۷. ترکیب هزینه‌های بانک
۹۹	 صورت سود و زیان بانک آلفا با فرمت (س ب)
۱۰۱	 تحلیل ۱۸. برخی از نسبت‌های ترکیبی
۱۰۲	 صورت سود و زیان با فرمت (ب م)
۱۰۴	 صورت سود و زیان بانک آلفا با فرمت (ب م)
۱۰۶	 جدول هزینه مطالبات مشکوک‌الوصول با فرمت (ب م)
۱۰۹	 فصل دوم، محاسبه بهای تمام شده پول
۱۱۷	 فصل سوم، ترازنامه بانک‌ها
۱۱۷	 دارایی‌های ترازنامه بانک
۱۱۸	 موجودی نقد
۱۱۸	 مطالبات از بانک‌های مرکزی شامل سپرده قانونی
۱۱۹	 مطالبات از بانک‌ها و سایر مؤسسات اعتباری
۱۲۰	 مطالبات از دولت
۱۲۰	 تسهیلات تبصره‌ای
۱۲۱	 تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص دولتی
۱۲۴	 تسهیلات اعطایی و مطالبات از اشخاص غیردولتی
۱۲۴	 نکاتی قابل توجه در مورد تسهیلات اعطایی مؤسسات اعتباری
۱۲۶	 سرمایه‌گذاری در سهام و سایر اوراق بهادار
۱۳۰	 مطالبات از شرکت‌های فرعی و وابسته
۱۳۱	 سایر حساب‌ها و اسناد دریافتنی

سخنی با خوانندگان

بانک‌ها به عنوان یک واسطه‌گر مالی نقش تجهیز و تخصیص منابع، خدمات و نقل و انتقال وجوه، خلق پول، و ... را به عهده دارند. بانک‌ها عموماً پس اندازهای خرد و کلان را جذب کرده و آن‌ها را در اختیار کسانی که نیاز به این وجوه دارند از جمله فعالان اقتصادی، مدیران و کارآفرینان و سایر اقشار جامعه قرار می‌دهند. به عبارتی دیگر بانک‌ها به عنوان واسطه وجوه یا واسطه‌گر مالی، بین عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان پول هستند. دارندگان پول مازاد، وجوه خود را در قالب انواع پس انداز در اختیار بانک قرار می‌دهند و بانک آن‌ها را در قالب تسهیلات و اعتبارات به متقاضیان پول (پس از کسر سپرده قانونی) ارائه می‌دهد. بانک‌ها با جذب و تخصیص بهینه منابع نقش به سزایی را در رشد و توسعه اقتصادی هر کشوری بر عهده دارند. در این بین مدیریت نقدینگی، مدیریت دارایی‌ها و بدهی‌ها، مدیریت نرخ بهره و مدیریت درآمدها و هزینه‌های غیر بهره‌ای، در مدیریت کارآمد و عملکرد بانک‌ها نقش ویژه‌ای دارند.

لذا با توجه به اهمیت عملکرد بانک‌ها، مرکز اصلی این کتاب نیز بر تشریح عملکرد و صورت سود و زیان بانک‌ها و تحلیل منابع و مصارف آن می‌باشد. در ابتدا هریک از سرفصل‌های صورت سود و زیان و اجزاء آن طی شش جدول اصلی و با تحلیل‌ها و مثال‌های مختلف (به همراه بررسی نرخ اسپرد و محاسبه بهای تمام شده پول و ...) مورد بررسی قرار گرفته و سپس به هریک از اقلام ترازنامه بانک‌ها اشاره شده است. در ادامه به تشریح ریسک‌های بانک، ورشکستگی بانک‌ها، ارزش افزوده اقتصادی بانک، رتبه‌بندی بانک‌ها بر اساس کملز و برخی از مفاد اساسنامه بانک‌ها پرداخته شده است. شایان ذکر است با توجه به اینکه عمده منابع و مصارف بانک اقلام پولی می‌باشند تحلیل صورت جریان وجه نقد بانک‌ها ارائه نشده است. لذا به روش مشابه در سایر شرکت‌ها، می‌توان فعالیت‌های عملیاتی، سرمایه‌گذاری و تأمین مالی بانک‌ها را مورد بررسی قرار داد.

در بین مثال‌ها چند مثال اصلی نیز وجود دارد. در مثال‌هایی که از اطلاعات مثال

اصلی استفاده شده است، اطلاعات مورد نیاز ارائه گردیده لذا نیاز به مراجعه مجدد به مثال اصلی نمی باشد.

اغلب نسبت های ارائه شده در قالب تحلیل ۱ الی ۲۰ ارائه گردید است. علاوه بر تحلیل های ذکر شده، در اغلب موارد سعی شده رویکردی تحلیلی به عملکرد بانک ها داشته باشیم.

نکات درخور توجه بخشنامه ها و آیین نامه های بانک مرکزی در داخل متن و به تناسب سرفصل مربوطه عیناً ارائه و با رسم خطوط مشخص شده است.

در ارائه سرفصل های صورت سود و زیان و ترازنامه و فهرست اجزای هریک از آن ها از فرمت صورت های مالی نمونه سازمان بورس و اوراق بهادار (صورت های مالی نمونه بانک ها و مؤسسات اعتباری مبتنی بر استانداردهای حسابداری ایران) به دلیل یادگیری آسان تر آن استفاده شده است. همچنین در تمامی سرفصل ها تفاوت های فرمت مذکور با فرمت صورت های مالی نمونه بانک مرکزی (ویرایش چهارم) ارائه شده است. به عبارت دیگر مطالعه این مجموعه هر دو فرمت را پوشش می دهد. لازم به یادآوری است که هر دو فرمت مذکور به یک نتیجه ختم می گردد و تنها نحوه ارائه و افشای آن، طبقه بندی برخی از اقلام و میزان افشای جزئیات آن تفاوت دارد. همچنین صورت عملکرد سپرده های سرمایه گذاری به طور کامل تحلیل شده و تشریح ریسک های بانک مطابق با فرمت بانک مرکزی ارائه گردیده است.

امید است سهامداران و سایر سرمایه گذاران و تحلیلگران، شاخص های عملکرد بانک ها را بررسی و مقایسه و در تصمیم گیری های خود مدنظر قرار دهند.

بجاست از رهنمودهای دکتر عباس جعفری و آقای علیرضا جوادی صمیمانه تشکر گردد.

همچنین از مدیریت انتشارات چالش سرکار خانم سیاح فر و همکاران ایشان که صفحه آرایی، چاپ و صحافی این مجموعه را به عهده داشتند قدردانی و تشکر می گردد. در پایان از حمایت های بی دریغ پدر و مادر و خانواده عزیز خود کمال قدردانی و

سپاسگزاری را داریم و این مجموعه را به آن بزرگواران، دوستان و همکاران عزیز تقدیم
می‌کنیم.

www.ketab.ir